

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 378.147:811.111'243:81'25

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15743032>

**Лінгвокраїнознавчий підхід до організації фахової мовної практики
майбутніх перекладачів**

Домніч Леся Миколаївна,

старший викладач кафедри української мови і літератури, іноземних мов та перекладу, Інститут філології та масових комунікацій, Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0009-0004-3618-1621>

Махлай Наталія Леонідівна,

старший викладач, кафедра української мови і літератури, іноземних мов та перекладу, Інститут філології та масових комунікацій, Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0009-0002-9823-3971>

Медведенко Сергій Валерійович,

асистент, кафедра української мови і літератури, іноземних мов та перекладу, Інститут філології та масових комунікацій, Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0009-0009-3563-2693>

Прийнято: 13.06.2025 | Опубліковано: 26.06.2025

Анотація. Актуальність дослідження зумовлена потребою оновлення змісту філологічної освіти відповідно до викликів багатомовного, міжкультурного та інклюзивного освітнього простору. В умовах посилення ролі міжкультурної комунікації та зростання попиту на перекладачів, здатних працювати з типологічно різними мовами, особливого значення набуває лінгвокраїнознавчий підхід до організації мовної практики. Його впровадження сприяє комплексному формуванню культурної обізнаності, перекладацької чутливості та здатності до адекватної інтерпретації іношомовного дискурсу. **Мета** дослідження полягає у науковому обґрунтуванні ролі та прикладної цінності лінгвокраїнознавчого підходу як основи організації фахової мовної практики майбутніх перекладачів, а також у розкритті його потенціалу для розвитку міжкультурної, мовної та перекладацької компетентностей у контексті сучасної філологічної підготовки. **Методологія** дослідження ґрунтується на принципах компетентнісного, міждисциплінарного та культурологічного підходів. Застосовано методи системного аналізу змісту освітніх програм, порівняльного аналізу мовних і культурних особливостей, емпіричне узагальнення практик перекладацької підготовки, з урахуванням типових і нетипових мов (зокрема, китайської як третьої іноземної). **Результати** дослідження репрезентують структуру фахової мовної практики, що охоплює лінгвокраїнознавчі, історико-лінгвістичні, літературні й мовно-специфічні блоки. Доведено, що включення до практики автентичних культурно-маркованих матеріалів, міжмовних порівнянь, симуляційних завдань та роботи з китайськомовними джерелами сприяє розвитку гнучкого перекладацького мислення. Виявлено ефективність модульної організації змісту практики за культурними ареалами. **Висновки** свідчать про доцільність і ефективність оновлення фахової мовної практики перекладачів через лінгвокраїнознавчий підхід. Встановлено основні бар'єри

його впровадження, пов'язані з методичною фрагментарністю, нестачею навчальних ресурсів для китайської мови, а також відсутністю моделей адаптації мовної практики для здобувачів з особливими освітніми потребами. Перспективи подальших досліджень охоплюють розробку адаптивних моделей лінгвокраїнознавчої практики в інклюзивному середовищі, створення цифрових ресурсів для перекладацької роботи з китайською та іншими мовами, а також емпіричне оцінювання динаміки розвитку міжкультурної компетентності здобувачів.

***Ключові слова:** філологічна освіта, міжкультурна комунікація, мовна інклюзія, культурна адаптація, типологія мов, перекладацькі стратегії, когнітивна лінгвістика, освітні практики, англійська мова, китайська мова, цифрові інструменти.*

Linguocultural approach to organizing professional language practice for future translators

Lesia Domnich,

Senior Lecturer at the Department of Ukrainian Language and Literature, Foreign Languages and Translation, Institute of Philology and Mass Communications, Open International University of Human Development «Ukraine», Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0004-3618-1621>

Nataliia Makhlai,

Senior Lecturer, Department of Ukrainian Language and Literature, Foreign Languages and Translation, Institute of Philology and Mass Communications, Open International University of Human Development «Ukraine», Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0002-9823-3971>

Serhii Medvedenko,

Teaching Assistant, Department of Ukrainian Language and Literature, Foreign Languages and Translation, Institute of Philology and Mass Communications, Open International University of Human Development «Ukraine», Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0009-3563-2693>

***Abstract.** The study is driven by the need to modernize the content of philological education in response to the challenges of an increasingly multilingual, intercultural and inclusive learning environment. Amid the growing importance of intercultural communication and the demand for translators capable of working with typologically diverse languages, a linguocultural (linguocountry-specific) approach to organizing language practice is acquiring special significance. Its implementation fosters comprehensive cultural awareness, translational sensitivity and the ability to interpret foreign language discourse accurately. The **research aims** to substantiate the role and applied value of the linguocultural approach as the basis for professional language practice for future translators and to reveal its potential for developing intercultural, linguistic and translation competencies within contemporary philological training. The **methodology** rests on principles of competence-based, interdisciplinary, and cultural studies. Methods include systemic analysis of curricula, comparative examination of linguistic and cultural features, and empirical generalization of translation training practices that involve typical and atypical languages (notably Chinese as a third foreign language). The **results** present a model of professional language practice comprising linguocultural, historical linguistic, literary and language-specific blocks. Incorporating authentic culturally marked materials, cross-lingual comparisons, simulation-based tasks and work with Chinese language sources stimulates flexible translational thinking. The modular organization of practice by cultural areas has proven particularly effective.*

*The **conclusions** confirm the feasibility and efficacy of updating translators' professional language practice through a linguocultural approach. Key barriers to its implementation include methodological fragmentation, a shortage of instructional resources for Chinese, and the absence of adaptation models of language practice for learners with special educational needs. Future research should focus on developing adaptive linguocultural practice models for inclusive settings, creating digital resources for translation work with Chinese and other languages, and empirically assessing the dynamics of students' intercultural competence development.*

Keywords: *philological education, intercultural communication, language inclusion, cultural adaptation, language typology, translation strategies, cognitive linguistics, educational practices, English, Chinese, digital tools.*

Постановка проблеми. Підготовка майбутніх фахівців філологічного профілю, зокрема перекладачів, у сучасних умовах вимагає переосмислення змісту та форм освітнього процесу, відповідно до глобалізаційних трансформацій, зростання міжкультурної взаємодії та розширення мовного компонента у навчанні. З огляду на домінуючу роль англійської мови як основної іноземної та зростаючий інтерес до вивчення китайської мови як третьої, актуалізується потреба в оновленні освітньо-професійної підготовки перекладачів згідно із запитом сучасного соціокультурного середовища.

У центрі дослідження філологічна освіта розглядається як комплексна система, що поєднує формування професійних компетентностей, інклюзивний підхід до навчання здобувачів з особливими потребами, а також узгодженість обов'язкових і вибіркового компонентів освітніх програм. Особливу значущість мають напрями лінгвокраїнознавства, перекладознавства, історії

мов, літератур відповідних країн і методики викладання іноземних мов у контексті міждисциплінарності та міжкультурної компетентності.

З огляду на динаміку сучасного ринку праці, що орієнтований на багатомовність, цифрову компетентність і культурну адаптивність, потребує переорієнтації зміст навчальних курсів та підсилення ролі фахової мовної практики. Вона повинна забезпечувати не лише мовну точність, а й культурну релевантність перекладу. Таким чином, науково-прикладна проблема полягає в удосконаленні професійної підготовки перекладачів шляхом запровадження інноваційних освітніх стратегій, методичної гнучкості та урахування специфіки мовного середовища (зокрема, англійської та китайської мов), із забезпеченням доступності та ефективності навчання для різних категорій здобувачів.

Огляд літератури. Аналіз наукових праць, присвячених лінгвокраїнознавчому підходу до організації фахової мовної практики майбутніх перекладачів, дозволяє виокремити чотири ключові змістові напрями. Перший напрям стосується методологічних основ формування лінгвокраїнознавчої компетентності як обов'язкового складника професійної підготовки перекладачів у системі вищої освіти. У статті О. А. Поліщука, І. О. Лисоконя та Г. В. Різака акцентовано увагу на інтеграції європейських освітніх стандартів у національну систему вищої освіти, що зумовлює потребу в інституційно закріпленому лінгвокраїнознавчому компоненті фахової мовної практики [1]. Н. О. Сабат і В. Т. Сулим підкреслюють, що полінаціональний характер функціонування англійської мови вимагає від перекладача здатності до міжкультурної адаптації, що реалізується через засвоєння національно специфічних мовних та культурних кодів [2]. С. Рибачок і О. Дуда пропонують модель компетентнісного підходу, у якій лінгвокраїнознавчі знання є основою перекладацької адекватності в

інтерпретації культурних конструктів [3]. У межах цього напрямку доцільно зосередити подальші дослідження на створенні універсальних кваліметричних моделей оцінювання рівня сформованості лінгвокраїнознавчої компетентності у студентів перекладацьких спеціальностей.

Другий напрям пов'язаний із культурологічною специфікою підготовки перекладачів на основі лінгвокраїнознавства. А. Ляшина та А. Тищук обґрунтовують культурологічний підхід як основу навчання перекладачів, що формує здатність до інтерпретації національно маркованих понять, ментальних установок і символічного контексту [4]. О. М. Линтвар визначає лінгвокраїнознавство як інтегративну дисципліну, що забезпечує культурно-когнітивний супровід фахової мовної практики перекладача [5]. М. Фабіан (M. Fabian) аналізує лексичну семантику, демонструючи, що значення лексем у межах національних культур суттєво варіюються, що потребує спеціального лінгвокраїнознавчого осмислення у процесі перекладу [6]. Перспективним напрямом дослідження у цій площині є формалізація моделей культурних трансформацій значення у процесі міжмовної інтерпретації.

Третій напрям охоплює інноваційні технології в організації фахової мовної практики, з урахуванням лінгвокраїнознавчого компонента. Н. Курасова (N. Kurasova), К. Степанова (K. Stepanova) та Г. Різак (G. Rizak) демонструють потенціал використання віртуальної реальності для створення індивідуалізованих освітніх траєкторій студентів, що включають вивчення культурно зумовлених комунікативних ситуацій [7]. Р. Поворознюк та співавтори (R. Povoroznyuk et al.) обґрунтовують нейропедагогічні підходи до виявлення і засвоєння лінгвокультурних маркерів у перекладі, що сприяє глибшому проникненню у світоглядні контексти мови [8]. У цьому векторі важливо продовжити розробку цифрових симуляційних платформ для фахової практики перекладачів з адаптивним лінгвокультурним модулем.

Четвертий напрям зосереджено на аналізі лінгвокраїнознавчих стратегій перекладу, а також інструментах навчання перекладачів роботі з культурно маркованими одиницями. Ч. Джуманазарова (С. Jumanazarova) та А. Юсупов (А. Yusupov) досліджують основні труднощі перекладу лінгвокультурних одиниць і пропонують таксономію стратегій, яка дозволяє зберегти культурно специфічні смисли у цільовій мові [9]. Т. В. Сорока (Т. V. Soroka) підкреслює важливість лінгвокраїнознавчої компетентності у сфері ділового перекладу, де точність передачі культурно зумовлених комунікативних норм має вирішальне значення [10]. С. Болотніков (S. Bolotnikov) аналізує підходи до формування лінгвокультурної компетентності майбутніх викладачів англійської мови, що є релевантним у межах педагогічної практики перекладачів [11]. С. Маслова (S. Maslova) пропонує класифікацію фразеологічних одиниць з точки зору лінгвокраїнознавства, наголошуючи на потребі збереження культурних реалій у процесі перекладу [12]. Н. Ушакова досліджує методикау вивчення фразеології у межах курсу лінгвокраїнознавства для іноземних студентів, демонструючи міжкультурну ефективність такого підходу [13]. Цей напрям потребує подальшого дослідження щодо створення навчальних кейсів і корпусів прикладів перекладу лінгвокультурних одиниць з міждисциплінарною адаптацією до різних тематичних галузей перекладацької діяльності.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри зростання наукової уваги до міжкультурної комунікації та перекладацької освіти, низка аспектів лінгвокраїнознавчого підходу в контексті організації фахової мовної практики залишається недостатньо вивченою. Зокрема, потребують систематизації функції мовної практики у формуванні лінгвокраїнознавчої, міжкультурної та професійної компетентностей, обмежено досліджено змістове наповнення практики, з урахуванням історії

мов, літератур і специфіки типологічно відмінних іноземних мов (як-от китайської). Також не розроблено цілісних підходів до інтеграції цього формату практики в умови багатомовного, інклюзивного та варіативного освітнього середовища.

Запропоноване дослідження спрямоване на подолання вказаних прогалин через уточнення теоретико-методологічних засад лінгвокраїнознавчого підходу, функціональний аналіз мовної практики перекладачів, поглиблення змістового наповнення за міждисциплінарними компонентами, а також розробку практичних рекомендацій щодо оновлення форм і методів реалізації мовної практики, в умовах сучасної філологічної освіти. Такий підхід дозволить системно переосмислити роль мовної практики у формуванні перекладацької готовності, з урахуванням культурної релевантності, багатомовності та освітньої інклюзивності.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – обґрунтувати роль і практичну значущість лінгвокраїнознавчого підходу в організації фахової мовної практики майбутніх перекладачів, висвітлити його потенціал для формування міжкультурної, мовної та перекладацької компетентностей у системі сучасної філологічної освіти.

Завдання статті:

1. Визначити теоретико-методологічні засади лінгвокраїнознавчого підходу як основи організації фахової мовної практики перекладачів у системі філологічної освіти.

2. Проаналізувати функціональні та змістові компоненти мовної практики, з урахуванням лінгвокраїнознавства, історії мов, літератури і специфіки іноземних мов.

3. Виявити ключові проблеми впровадження лінгвокраїнознавчого підходу та запропонувати шляхи вдосконалення його реалізації в умовах багатомовності та інклюзивності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах трансформації філологічної освіти особливої актуальності набуває переосмислення підготовки перекладачів, з орієнтацією на міжкультурну комунікацію, багатомовну взаємодію та інтерпретацію культурних контекстів. Одним із ключових напрямів таких змін є лінгвокраїнознавчий підхід, що інтегрує лінгвістичні та країнознавчі знання з метою формування цілісної мовної, перекладацької та культурної компетентностей. Зміщення акцентів з механічного опанування лексико-граматичних структур на глибинне розуміння ціннісно-семантичного наповнення мовлення відповідає вимогам глобалізованого ринку та умовам сучасного, зокрема, інклюзивного, освітнього середовища.

Цей підхід ґрунтується на взаємозв'язку мови з історією, менталітетом, літературною традицією та ідентичністю носіїв культури. У підготовці перекладачів він передбачає розвиток уміння передавати культурно-марковані змісти, тлумачити алюзії, реалії, стереотипи, стилістичні коди тощо. У контексті розширення мовного компонента філологічної освіти - зокрема, завдяки вивченню китайської мови поряд з англійською та іншою європейською - лінгвокраїнознавчий підхід забезпечує змістову адаптивність навчальних програм до типологічно різних мов і культур.

Теоретико-методологічне підґрунтя реалізації такого підходу у фаховій мовній практиці доцільно окреслити у вигляді концептуальної моделі, що включає її функціональні компоненти, змістові домени та результативні орієнтири підготовки здобувачів освіти (табл. 1).

Таблиця 1

*Ключові компоненти лінгвокраїнознавчого підходу до фахової мовної
практики майбутніх перекладачів*

Компонент підходу	Змістове наповнення	Орієнтація на результати навчання
<i>Концептуальна основа</i>	Поєднання лінгвістики, перекладознавства, культурології, історії мов і літератур країн	Формування здатності до культурно релевантного перекладу
<i>Дидактичний вектор</i>	Використання автентичних текстів, жанрово-стилістичних паралелей, культурно зумовлених лексем	Розпізнавання та інтерпретація культурних кодів у перекладі
<i>Мовна практика</i>	Поглиблене вивчення англійської як основної мови; запровадження китайської як третьої іноземної; контрастивний аналіз	Розвиток стратегій перекладу між типологічно різними мовами
<i>Освітня структура</i>	Інтеграція лінгвокраїнознавчих дисциплін у вибірково компоненту програм, міждисциплінарність	Здатність працювати в багатомовному та культурно складному середовищі
<i>Інклюзивність і адаптивність</i>	Адаптація матеріалів, доступні цифрові ресурси, індивідуалізація траєкторій	Рівний доступ до фахової практики для здобувачів з інвалідністю

Джерело: систематизовано автором на підставі [1; 2; 4; 5; 7; 8]

Представлені дані репрезентують основні функції фахової мовної практики, які безпосередньо реалізуються в сучасній філологічній освіті засобами лінгвокраїнознавчого підходу. Практичне наповнення цих функцій набуває конкретизації у змісті актуальних освітньо-професійних програм низки провідних українських закладів вищої освіти.

Так, у Київському міжнародному університеті, у програмі «Переклад (англійська мова)» реалізується культурно орієнтована мовна практика на основі дисциплін з історії мови, країнознавства та перекладознавства. Вона зосереджена на адаптації студентів до професійного англійськомовного простору, з урахуванням соціокультурного контексту комунікації [14]. У Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, де функціонує магістерська програма з китайської та англійської мов, реалізується глибока міжкультурна

підготовка, з акцентом на китайську мовну специфіку. Практика тут тісно інтегрована з курсами лінгвокультурології, аутентичними матеріалами з Інституту Конфуція та практиками перекладу ієрогліфічних текстів у міжкультурному контексті [15]. Натомість у Львівській політехніці у програмі «Філологія (прикладна лінгвістика)» акцент зроблено на міждисциплінарності: мовна практика поєднує культурологічні курси, інструменти цифрової філології та адаптивні підходи до інклюзивного навчання, забезпечуючи доступність мовного середовища для осіб з різними нозологіями [16].

Таким чином, на рівні освітніх програм спостерігається тенденція до впровадження лінгвокраїнознавчого підходу як ключового змістового ядра фахової мовної практики.

У сучасній філологічній освіті фахова мовна практика виконує не лише тренувальну, а й трансформаційну функцію, перетворюючи теоретичні знання на практичні вміння, безпосередньо пов'язані з професійною діяльністю перекладача. Саме у цьому форматі студенти опановують механізми міжкультурної взаємодії, стикаються з живими мовними реаліями, засвоюють лінгвокраїнознавчі контексти. Використання англійської як основної мови в навчальному процесі дозволяє моделювати ситуації глобальної комунікації, тоді як включення китайської як третьої іноземної мови відкриває доступ до висококонтрастного мовно-культурного середовища, де перекладач повинен застосовувати особливі когнітивні й стратегічні навички. Організація мовної практики охоплює широкий спектр завдань: від опрацювання перекладознавчих сценаріїв до лінгвокраїнознавчих експлікацій. На цій основі формуються різні рівні компетентностей, що є критично важливими для професійного зростання перекладача (табл.2).

Таблиця 2

Функції фахової мовної практики у формуванні лінгвокраїнознавчої, міжкультурної та професійної компетентностей

Функція практики	Зміст реалізації	Очікуваний результат
<i>Лінгвокраїнознавча</i>	Ознайомлення з реаліями, дискурсивними моделями, культурно зумовленою лексикою	Уміння інтерпретувати та відтворювати національно марковані смисли
<i>Міжкультурна</i>	Робота з автентичними текстами, моделювання міжкультурного діалогу, контрастивний аналіз	Формування толерантності, культурної гнучкості, комунікативної адаптивності
<i>Професійна</i>	Переклад текстів різних жанрів, стилістичне редагування, перекладацьке коментування	Розвиток функціональної перекладацької компетентності
<i>Інтегративна</i>	Поєднання лінгвістичних, літературознавчих та перекладознавчих знань	Здатність до цілісного мовнокультурного аналізу
<i>Адаптивно-інклюзивна</i>	Індивідуалізація завдань, цифрові інструменти, адаптоване середовище	Залучення здобувачів з особливими освітніми потребами до практики

Джерело: систематизовано автором на підставі [2; 3; 4; 6; 11; 13]

Лінгвокраїнознавча функція реалізується через переклад текстів із вираженим національно-культурним змістом, зокрема, англомовної та китайськомовної публіцистики й художньої літератури, що потребують інтерпретації реалій, алюзій та лексичних маркерів культурної специфіки. Студенти навчаються зіставляти культурно зумовлені одиниці та обирати відповідні перекладацькі рішення, з урахуванням фонового знання.

Міжкультурна функція проявляється у виконанні завдань, що моделюють діалог між культурами: переклад етикетних формул, стилістичне редагування висловлювань для різних аудиторій, робота з матеріалами, які відображають культурні відмінності у комунікативній поведінці [5]. Це сприяє розвитку толерантності, гнучкості та вміння адаптувати зміст до культурного контексту.

Професійна функція реалізується через систематичну роботу з текстами різних жанрів (інструкції, діалоги, офіційна кореспонденція, вебконтент), виконання повного перекладацького циклу: від аналізу до редагування та перекладацького коментування. Китайськомовні матеріали активно використовуються для тренування адаптивних стратегій у типологічно відмінних мовних парах.

Інтегративна функція забезпечується поєднанням знань із мовознавчих, літературознавчих і культурознавчих дисциплін під час виконання практичних завдань. Наприклад, переклад супроводжується коротким коментарем щодо історичного або літературного контексту, або виконується зіставлення культурних концептів у різних мовах.

Адаптивно-інклюзивна функція реалізується через індивідуалізацію завдань, використання цифрових платформ і модульної організації практики. Це дозволяє залучати здобувачів з інвалідністю до повноцінного перекладацького навчання, зберігаючи якість і змістовність практичної підготовки.

Змістове наповнення фахової мовної практики майбутніх перекладачів визначається необхідністю інтегрувати знання з різних блоків філологічної освіти у прикладному ключі. Практика не є лише тренувальним етапом перекладацької діяльності, а слугує полем для опрацювання мовного матеріалу як культурного, історичного й текстуального ресурсу. У цьому контексті формування практичних завдань передбачає опору на такі змістові джерела: лінгвокраїнознавчі модулі (реалії, стереотипи, безеквівалентна лексика), історію мов (етимологія, діяхронія, норми епох), національні літератури (жанри, стилістика, образність), а також типові особливості іноземних мов у синтаксисі, стилі, реєстрі. Таким чином, зміст мовної

практики постає як складна система, яка комбінує фонові знання з конкретними перекладацькими діями (табл.3).

Таблиця 3

Змістові блоки мовної практики перекладачів

Змістовий компонент	Джерела змісту	Приклади практичних завдань
<i>Лінгвокраїнознавчий</i>	Тематичні тексти з культурно маркованою лексикою (ЗМІ, есе, соцмережі)	Переклад культурно залежних одиниць з поясненням або компенсацією; аналіз міжкультурних зсувів
<i>Історико-мовний</i>	Тексти різних мовних епох, фрагменти зі словників або стародруків	Переклад текстів з архаїзмами, стилістична адаптація старих мовних форм до сучасного мовлення
<i>Літературний</i>	Уривки з класичної та сучасної літератури; есеїстика	Переклад з аналізом риторичних фігур, алегорій, інтертекстуальних посилань
<i>Специфіка іноземних мов</i>	Діалоги, інструкції, наукові тексти, китайськомовні матеріали	Контрастивний переклад, адаптація синтаксису, передача стилістичних норм цільової мови

Джерело: систематизовано автором на підставі [6; 9; 10; 12; 13]

Змістові блоки мовної практики перекладачів формують основу для завдань, що поєднують мовний, аналітичний і контекстуально-інтерпретаційний підхід до тексту. Лінгвокраїнознавчий компонент реалізується через автентичні тексти з культурно маркованою лексикою (реалії, назви, традиції, історичні постаті), що потребують не лише мовної еквівалентності, а й культурної адаптації, пояснення або компенсації. Історико-мовний блок пов'язаний із перекладом текстів, що містять архаїзми та застарілі форми, а також зі стилістичним оновленням таких фрагментів відповідно до сучасних норм, зокрема, при роботі зі староанглійськими чи середньоанглійськими джерелами.

Літературний компонент зосереджений на перекладі художніх текстів з аналізом жанру, наративу, образної системи та міжтекстових зв'язків. Завдання охоплюють не лише передачу змісту, а й реконструкцію стилістики, ритміки, метафорики, що часто потребує творчого підходу. Блок мовної специфіки спрямований на переклад структурно складних фрагментів - таких як номіналізація в англійській чи морфологічні особливості китайської мови, із залученням технічних, інструктивних і академічних текстів. Від студентів вимагається синтаксична й стилістична адаптація, з урахуванням прагматичних норм цільової мови.

У цілому така система наповнення перетворює мовну практику на міждисциплінарну навчальну ситуацію, що формує професійну мобільність, культурну чутливість та здатність до критичного осмислення тексту, забезпечуючи інтеграцію перекладацьких, міжкультурних і лінгвокраїнознавчих компетентностей.

Впровадження лінгвокраїнознавчого підходу в практичну підготовку перекладачів супроводжується низкою концептуальних і прикладних викликів, пов'язаних зі складністю інтеграції мовної, культурної та когнітивної складових у навчальному процесі [4; 5]. Один із ключових викликів - збереження змістової цілісності практики в умовах багатомовності, коли студенти опрацьовують кілька іноземних мов із відмінною типологією, семіотикою та культурною специфікою [8]. Зокрема, викладання китайської мови як третьої іноземної потребує не лише опанування іншої системи письма й фонетики, а й глибокого розуміння культурних концептів, що не мають точних аналогів у європейських мовах [7]. Це вимагає методичної гнучкості, тривалої підготовки та високої кваліфікації викладачів [1].

Важливою проблемою залишається нерівномірність сформованості міжкультурної компетентності у здобувачів, що ускладнює інтерпретацію реалій, алюзій, ментальних моделей та культурних кодів під час перекладу [3]. Часто студенти обмежуються буквальним перекладом, ігноруючи культурний контекст, що свідчить про потребу у системному включенні лінгвокраїнознавчих завдань ще до початку практики.

Додаткові труднощі виникають через недостатню структурованість навчальних програм у частині інтеграції лінгвокраїнознавчих компонентів, особливо серед вибіркових дисциплін [1]. Це призводить до фрагментарного засвоєння культурних знань, не пов'язаних з перекладацькими стратегіями [6]. Бракує також автентичних адаптованих матеріалів, зокрема, для китайської мови, що ускладнює реалізацію підходу на практиці.

Окремий виклик становить інклюзивний компонент: адаптація мовної практики до потреб студентів з інвалідністю часто залишається поза увагою через нестачу відповідних методичних підходів [11; 13]. В умовах дидактичної варіативності (очне, дистанційне, змішане навчання) постає проблема забезпечення єдиних, але гнучких стандартів формування лінгвокультурної компетентності без її змістового спрощення [8; 11; 12].

Удосконалення фахової мовної практики перекладачів на основі лінгвокраїнознавчого підходу передбачає модернізацію її структури, змістового наповнення та організаційних форм, з урахуванням міждисциплінарних, когнітивних та інклюзивних вимог сучасної філологічної освіти. Змістова структура практики має чітко диференціювати загальні перекладацькі навички та компетентності, що формуються у контексті культурно маркованого мовного матеріалу. Доцільним є впровадження модульної побудови практики на основі окремих культурних

ареалів або тематик, що забезпечує цілісність і гнучкість освітнього процесу.

Зміст має ґрунтуватися на автентичних текстах із культурно маркованою лексикою, фразеологією, алюзіями та соціальними кліше, що зумовлює потребу в перекладацьких завданнях, з інтерпретацією культурних маркерів, комунікативним аналізом і створенням коментарів до перекладу та його альтернативних версій. Особлива увага має приділятися китайській мові як типологічно відмінній, що вимагає специфічних методів інтерпретації й передачі культурних концептів.

Організаційні формати практики доцільно розширити за рахунок симуляційних проєктів, у межах яких студенти захищають свої перекладацькі стратегії, обґрунтовуючи адаптацію культурних елементів. Такі формати сприяють розвитку міждисциплінарного мислення, аналітичної діяльності та професійної саморефлексії.

В інклюзивному контексті важливо розробити адаптивні завдання, що відповідають рівню підготовки здобувачів з різними освітніми потребами, зокрема, з урахуванням когнітивних і сенсорних обмежень. Запровадження цифрових інструментів, таких як інтерактивний переклад із коментарями, візуалізація культурних концептів або озвучення текстів, забезпечує рівний доступ до змісту практики. Це сприяє розширенню її дидактичних можливостей та підвищенню залучення студентів з інвалідністю. Таким чином, лінгвокраїнознавчий підхід трансформує мовну практику на стратегічно орієнтовану, культурно інтегровану й інклюзивну платформу професійної підготовки перекладачів.

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що фахова мовна практика, організована на основі лінгвокраїнознавчого підходу, є ключовим інструментом формування міжкультурної, професійної та комунікативної

компетентностей перекладача. Інтеграція знань з лінгвістики, історії мов, літератури та культурних студій забезпечує глибше розуміння іншомовних текстів і сприяє розвитку перекладацької чутливості до культурних маркерів.

Виявлено, що основними проблемами впровадження цього підходу є фрагментарність змісту практики, нестача автентичного навчального матеріалу, особливо для китайської мови, відсутність уніфікованих моделей міждисциплінарної взаємодії, а також недостатня адаптація для інклюзивного освітнього середовища.

Рекомендовано впровадження модульної організації практики за лінгвокультурними напрямками, збагачення завдань культурно маркованими текстами, використання цифрових платформ і симуляційних форматів, а також розробку спеціалізованих рішень для інклюзивної мовної підготовки.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою адаптивних лінгвокраїнознавчих моделей для багатомовного та інклюзивного освітнього середовища, зокрема, з використанням китайської мови як інструменту розвитку міжкультурної перекладацької компетентності.

Список використаних джерел

1. Поліщук О. А., Лисоконь І. О., Різак Г. В. Організаційні засади функціонування системи вищої освіти в Україні та її відповідність європейським вимогам. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 15. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14843090>.

2. Сабат Н. О., Сулим В. Т. Формування лінгвокраїнознавчої компетентності майбутніх перекладачів з урахуванням полінаціонального характеру поширення англійської мови. *Педагогічний альманах*. 2019. Вип. 41. С. 226–231. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJR

N&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/pedalm_2019_41_36.pdf (дата звернення: 12.04.2025).

3. Рибачок С., Дуда О. Лінгвокраїнознавча компетенція перекладача. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія»*. 2023. Вип. 17, № 85. С. 234–237. DOI: [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-17\(85\)-234-237](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-17(85)-234-237).

4. Ляшина А., Тищук А. Культурологічний підхід до підготовки перекладачів. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2023. Вип. 1, № 23. С. 272–280. DOI: <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2023.23.272-279>.

5. Линтвар О. М. Лінгвокраїнознавство як необхідна освітня компонента підготовки майбутніх перекладачів. *Актуальні питання іноземної філології*. 2022. Вип. 16. С. 122–127. URL: <https://er.nau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/aaf962a1-770c-4dbf-8fd9-0c3c449f08dd/content> (дата звернення: 12.04.2025).

6. Fabian M. Linguo cultural approach to the study of lexical semantics. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2020. Вип. 18. С. 9–17. DOI: <https://doi.org/10.24144/2617-3921.2020.18.9-17>.

7. Kurasova N., Stepanova K., Rizak G. The role of virtual reality in creating individualized educational trajectories for students. *Horizons of Innovation* : proc. conf. 2024. С. 154–159. URL: <https://surl.li/mhkfgs> (дата звернення: 12.04.2025).

8. Povoroznyuk R., Pocheniuk I., Gaidash A., Rybakova K., Ostropalchenko Y., Saifutdinova O. Neuropedagogical guidelines for translation studies: perceiving the linguistic-cultural markers of the other (foreign) in translation. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*. 2024. Vol. 16, № 4. P. 185–209. DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/16.4/912>.

9. Jumanazarova C., Yusupov A. Translating linguocultural units: challenges, strategies, and cultural mediation. *Spanish Journal of Innovation and Integrity*. 2025. Vol. 41. P. 106–110. URL: <https://sjii.es/index.php/journal/article/view/418> (дата звернення: 12.04.2025).

10. Soroka T. V. Ways of forming translator's linguocultural competence in the sphere of business communication. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2021. Т. 1, № 52. С. 176–179. DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2021.52-1.42>.

11. Bolotnikov S. Formation of linguocultural competence of future English language teachers. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Т. 3, Вип. 76. С. 30–35. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/76-3-5>.

12. Maslova S. Linguoculturological approach to the classification of phraseological units: translation aspect. *Львівський філологічний часопис*. 2023. № 14. С. 68–73. DOI: <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2023-14.10>.

13. Ушакова Н. Фразеологія в курсі лінгвокраїнознавства для іноземних студентів-філологів. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія*. 2020. Вип. 2, № 44. С. 343–347. DOI: [https://doi.org/10.24144/2663-6840.2020.2.\(44\).343-347](https://doi.org/10.24144/2663-6840.2020.2.(44).343-347).

14. Освітня програма «Переклад (англійська мова)». Київський міжнародний університет: вебсайт. 2025. URL: <https://kumu.edu.ua/napryamki-pidgotovky/instytut-filologiyi-ta-psykholohiyi/> (дата звернення: 12.04.2025).

15. Освітня програма «Переклад (китайська та англійська мови)». Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна: вебсайт. 2025. URL: <https://start.karazin.ua/program/translation-ma> (дата звернення: 12.04.2025).

16. Освітня програма «Філологія (прикладна лінгвістика)». Національний університет «Львівська політехніка»: вебсайт. 2025. URL: <https://directory.lpnu.ua/majors/ikni/8.035.10.10/19/2023/ua/full> (дата звернення: 12.04.2025).